

03 Iunie 2011, nr. 481

RAPORT DE EXPERTIZĂ

la proiectul legii pentru modificarea și completarea Legii cetățeniei Republicii Moldova nr.1024-XIV din 02.06.2000 (art.17, 20, 28)

(înregistrat în Parlament cu numărul 1122 din 10 Mai 2011)

În temeiul Concepției de cooperare dintre Parlament și societatea civilă, aprobată prin Hotărârea Parlamentului nr.373-XVI din 29 decembrie 2005, Centrul de Analiză și Prevenire a Corupției prezintă raportul de expertiză a coruptibilității proiectului legii pentru modificarea și completarea Legii cetățeniei Republicii Moldova nr.1024-XIV din 02.06.2000 (art.17, 20, 28).

Evaluarea generală

- 1. Autor al inițiativei legislative** este Guvernul RM, autor nemijlocit - Ministerul Tehnologiilor Informaționale și Comunicațiilor, ceea ce corespunde art. 73 din Constituție și art. 44 din Regulamentul Parlamentului.
- 2. Categoria actului legislativ** propus este lege organică, ceea ce corespunde art.72 din Constituție și art. 6-11, 27, 35 și 39 din Legea privind actele legislative, nr.780-XV din 27.12.2001.
- 3. Scopul promovării proiectului.** În conformitate cu nota informativă, proiectul de lege supus examinării are ca scop operarea unor completări și modificări la Legea cetățeniei Republicii Moldova, ce va contribui la corectarea unor lacune întâlnite în practică și totodată se va asigura executarea punctelor 81 și 84 din Programul național de implementare a Planului de acțiuni Republica Moldova – Uniunea Europeană în domeniul liberalizării regimului de vize, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 122 din 4 martie 2011.

Fundamentarea proiectului

- 4. Nota informativă** a proiectului de act legislativ supus expertizei este plasată pe site-ul Parlamentului.

Considerăm că în acest fel Parlamentul respectă principiul transparenței procesului legislativ și principiile de cooperare cu societatea civilă.

- 5. Respectarea termenului de cooperare cu societatea civilă** Proiectul legii a fost plasat pe site-ul Parlamentului, publicul avînd un termen suficient pentru a-l analiza și a-și expune opinia. Considerăm că în acest fel a fost respectat termenul de cooperare cu societatea civilă.

- 6. Suficiența argumentării.** Nota informativă la proiect conține o serie de argumente generale în sprijinul ideilor ce stau la baza proiectului, însă se poate de observat lipsa unei analize a impactului social și estimarea cheltuielilor ce pot surveni la realizarea prevederilor legii. Autorul face referință în nota informativă că proiectul prevede completarea lit. c) din art. 11, prin care copiii născuți pe teritoriul Republicii Moldova din părinți cetățeni străini se vor considera cetățeni ai Republicii Moldova, numai în cazul în care aceștia și-au manifestat consimțămîntul, dar nu în mod automat. Astfel se vor ameliora situațiile în care țara de origine a categoriilor respective de persoane nu admit cetățenia dublă.

Însă, necătfînd la aceste mențiuni din nota informativă, proiectul de lege nr.122 din 10.05.2011 înregistrat

în Parlament nu conține asemenea completări și modificări la art.11 lit.c) din Legea cetățeniei Republicii Moldova.

7. Compatibilitatea cu legislația comunitară și alte standarde internaționale. Potrivit lit. c) a articolului 20 al Legii 780/2001 privind actele legislative, nota informativă trebuie să includă referințe la reglementările corespondente ale legislației comunitare și nivelul compatibilității proiectului de act legislativ cu reglementările în cauză. În nota informativă lipsesc referințe la legislația comunitară și alte standarde internaționale. În acest sens menționăm, că proiectul nu este în contradicție directă cu standardele internaționale anticorupție, dar nu s-a făcut referire și nu este clar dacă acest proiect ar încălca unele acorduri sau principii internaționale existente la moment.

8. Fundamentarea economico-financiară. Potrivit lit. d) a art.20 din Legea 780/2001 privind actele legislative, nota informativă trebuie să conțină informații privind „fundamentarea economico-financiară în cazul în care realizarea noilor reglementări necesită cheltuieli financiare și de altă natură”. Potrivit art.47 alin.(6) din Regulamentul Parlamentului, în cazul în care realizarea noilor reglementări necesită cheltuieli financiare, materiale și de altă natură, se anexează fundamentarea economico-financiară. În acest sens notăm inexistența unei analize economico-financiare și, respectiv, nu cunoaștem dacă realizarea prevederilor proiectului de lege necesită sau nu cheltuieli.

Evaluarea de fond a coruptibilității

9. Stabilirea și promovarea unor interese/beneficii. Din textul proiectului nu rezultă stabilirea și promovarea expresă a unor interese/beneficii de grup sau individuale, necorelate/contrare interesului public general.

10. Prejudicii aduse prin aplicarea actului. Din textul proiectului și aplicarea ulterioară a acestuia nu rezultă expres prejudicierea intereselor (drepturilor, libertăților) anumitor categorii de persoane sau prejudicierea interesului public.

11. Compatibilitatea proiectului cu prevederile legislației naționale. Considerăm, că proiectul de lege atrage după sine modificarea Hotărârii Guvernului nr. 197 din 12.03.2001 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la procedura dobândirii și pierderii cetățeniei Republicii Moldova.

12. Formularea lingvistică a prevederilor proiectului. Formulările conținute în proiect sînt suficient de clare și concise, exprimările întrunind rigorile tehnicii legislative, ale limbajului juridic, respectă regulile de ortografie și punctuație.

13. Reglementarea activității autorităților publice. Proiectul stabilește unele atribuții pentru autoritățile publice, precum și posibile proceduri administrative noi. În acest sens menționăm, că se acordă competența Ministerului Tehnologiei Informației și Comunicațiilor de a verifica documentele prezentate în vederea constatării temeiului dobândirii sau redobândirii cetățeniei Republicii Moldova. De asemenea, se acordă competența de examinare a cererilor privind acordarea cetățeniei prin recunoaștere și de la lua decizia de recunoaștere a cetățeniei sau de refuz.

14. Analiza detaliată a prevederilor potențial coruptibile.

	Articol	Text	Obiecția	Elemente de coruptibilitate și alte riscuri	Recomandarea
1	art.I, pct.2	La articolul 17 alineatul (1) litera a), după cuvintele „de cel puțin 3 ani” se introduc cuvintele „și domiciliază legal și obișnuit aici în ultimii 3 ani”.	Nu este clar ce a dorit să prevadă autorul, ori după cuvintele „de cel puțin 3 ani” se introduc cuvintele „și domiciliază legal și obișnuit aici în ultimii 3 ani” și mai departe după textul actual din art.17 alin.(1) lit.a) din Legea cetățeniei, ori se omite întreg textul după cuvintele „de cel puțin 3 ani” și se introduc doar cuvintele „și domiciliază legal și obișnuit aici în ultimii 3 ani”.	Coruptibilitate Formulare ambiguă care admite interpretări abuzive	Este necesar de a concretiza acest moment, indicînd la sfîrșit sintagma „iar mai departe după text” sau sintagma „iar textul ulterior se omite”.

2	art.I, pct.4	b) examinează cereri privind dobândirea cetățeniei prin recunoaștere conform prevederilor art.12 alin.(2) al prezentei Legi și ia decizia de recunoaștere a cetățeniei sau de refuz, iar în cazul persoanelor care dețin cetățenia altui stat decizia se ia în conformitate cu avizul argumentat al Serviciului de Informații și Securitate;	Se introduc competențe noi pentru Ministerul Tehnologiei Informației și Comunicațiilor și organele lui, acordându-le dreptul de examinare a cererii privind dobândirea cetățeniei prin recunoaștere și luare a deciziei de recunoaștere a cetățeniei sau de refuz. În acest sens menționăm, că competența de acordare și retragere a cetățeniei ține de instituția Președintelui Republicii Moldova, care emite decrete în cazul acordării, redobândirii, renunțării și retragerii cetățeniei Republicii Moldova, iar în cazul refuzului de acordare a cetățeniei, dă un răspuns argumentat. Autorul proiectului de lege nu a argumentat necesitatea transferului de competențe către Ministerul Tehnologiei Informației și Comunicațiilor. Totodată, nu este reglementată procedura de acordare a cetățeniei prin recunoaștere de către Minister, ce acte se emit în acest sens, care e modalitatea de contestare a refuzului, unde vor fi publicate aceste acte, care e termenul de examinare etc.	Coruptibilitate Atribuții care admit derogări și interpretări abuzive Lipsa/ambiguitatea procedurilor administrative	Recomandăm revizuirea acestor prevederi din proiect cu luarea în considerare a obiecțiilor expuse. Totodată, am putea sugera ca, în cazul dacă autorul va lăsa intacte aceste prevederi, să propună completări și modificări la Regulamentul cu privire la procedura dobândirii și pierderii cetățeniei Republicii Moldova.
---	--------------	--	--	---	---

Concluzii

În rezultatul analizei proiectului de lege, menționăm că acesta este unul benefic și oportun pentru Republica Moldova, deoarece are menirea de a îmbunătăți mecanismul de acordare a cetățeniei Republicii Moldova. Totodată, remarcăm existența în proiect a unor lacune și prevederi care au un pericol de coruptibilitate. Printre acestea putem remarca:

- lipsa unei analize a impactului social, pentru a explica necesitatea adoptării legii, avantajele și dezavantajele ei;
- lipsa unei fundamentări economico-financiare a proiectului, pentru a estima dacă vor fi sau nu cheltuieli la realizarea prevederilor legii;
- inexistența în proiectul de lege a mențiunilor despre care se face referire în nota informativă;
- lipsa unei argumentări a necesității transferului de competențe de la o autoritate la alta;
- reglementarea ambiguă a procedurilor administrative noi acordate Ministerul Tehnologiei Informației și Comunicațiilor și organele lui.

Centrul de Analiză și Prevenire a Corupției